

401/11985

חתאחדות בולאי ישראל
הספריה

הירחון הישראלי לבולאות

כ"ה למדינת ישראל | יום הזכרון תשל"ג
סגור הבשחון - אגף השיקום - הסתלקה להנצחת החייל

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

3-4
1973

EXCHANGE WANTED

Our readers are requested to forward us their addresses for advertising in this column as soon as possible — in capital letters or typed.

Jaap Schollen Oostende No 39 B Holland ★	Dichter Zeutgrof Kolbergerstr. 5 D - 216 Stade D. B. R. ★	Margarita Carmen Gonzales Alsina 1036 San Fernando Buenos Aires ARGENTINA ★
F. Komers Plzenska 34, Prague 5 Czechoslovakia ★	Gunter Shutz 25 Sodener str. 1 Berlin 33 H. B. R. ★	Henry E. Damsteegt 5119 Heyboer Ave. SE Kantwood, Mich. 49508 U. S. A. ★
Const. P. Rotas 12 Knossos str. Athens 816 GREECE ★	J. Strohmayer 7306 Henkendorf D. B. R. ★	Mrs. Suzanne Fand 39 Kayview Avenue Bethel, Conn. 06801 U. S. A. ★
Beatricia Targes St. Etienne 62 C. P. 62000 19 Boulevard Karl Marx FRANCE ★	Bierman Christophe 8 rue de Normandie 62 Arques FRANCE ★	Dr. Enrique Hittelman M.D. Paseo de la Reforma 510-701 MEXICO 6, D. F. ★
Marvin Young 13631 Vanowen str. Van-Nuys, California 91405 U. S. A. ★	V. P. Vintila Rue Meteor 53 Bucarest ROUMANIA ★	Erkki Urpilainen Kajaaninkatu 25 90100 Oulu 10 FINLAND ★
Peter Held Herzogen muhlestr. 4 8051 Zurich SWIZERLAND ★	Allan Lundahl Smedboda Lsoygen 11 43300 Particle SWEDEN ★	Nikiforos Efremidis 21 Agiou Spiridonos Str. 2nd Floor, Office Nr 6 Piraeus GREECE ★
Joachim Molotka Schleisierplatz 3 2212Brunsbuettel D. B. R. ★	Dimitri Sficas Victor Hugo 6 Athens 108 GREECE ★	Angel Suarez Rodriguez Apartado Postal 7072 Luyano, Habana 7 CUBA ★
P. Devadoss 28 Nachiyar Koilstreet Woriur Tiruchi 3 Tamilandu INDIA ★	O. L. Maifat Postfach 502 630099 Novosibirsk - 99 U.d.S.S.R. ★	Bruno Hubner 1 Berlin (West) 26 Blunckstrabe 12/VI. D. B. R. ★
M. Claude Wallievs 586 Goolbont Trois Rivières P.Q.G9A 367 CANADA ★	Lad Wirich Karlovy Wary Na Vyhlidce 25 III C. S. S. R. ★	Angel Suarez Rodriguez Apartado Postal 7072 Luyano, Habana 7 CUBA ★
Mr. & Mrs. Samuel L. Meyle 156 Donald Street Oregon City, Oregon 97045 U. S. A.	Ravi R. Stetty c/o R.J. Stetty Blork 2 Jogeslwari bld. Rambagh Lane 6 Kalyan - Maharastra INDIA	D 843 Neumarkt/Opf., den 1.10.1971 Ingolstadter Strabe 18 WEST - GERMANY

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Montly • Fédération des Sociétés Philateliques Israelienues

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN

9, Kahanstam St., Tel-Aviv, Israel

העורך: אריה לין

המערכת: רח' כהנשטם 9, ת"א

MARCH — APRIL 1973, No. 3—4 (82)

ניסן - אייר, תשל"ג

ב ת ו כ ן :

3	ישראלים לא יציגו בפולין
6 - 4	חדשות הבולאות בישראל
7	בבורסת הבולים
8 - 9	תערוכות
11 - 10	בולי קק"ל בשרות הדואר
13 - 12	יודאיקה
14	מאלבום קק"ל
15	הערות שלפני התצוגה
16	חדשות מארה"ב
177	לתחביבן הצעיר, מכתבים למערכת
18	פרפראות
19	באגודות, טיסות

CONTENTS

Israel will not exhibit in Poland	3
Israeli new issues	4 - 6
Stamp - market news	7
Exhibitions	8 - 9
K. K. L. stamps in postal use	10 - 11
Judaica	12 - 13
K. K. L. new issues	14
Miscellaneous	15
News from U. S. A.	16
For junior collectors, letters to the editor	17
Around the world	18
Society activities, special flights	19

מינכן. ההוצאות, במיוחד של הביטוח, בתערוכה בפולין, גבוהות מאוד והאספנים לא מוכנים לקבל על עצמם הוצאות כאלה. מכל האמור לעיל נשלחה הודעה רשמית על ביטול השתתפותנו ב"פוזון 73"...

אריה לין

בוטלה השתתפותנו בפולין

פעמים אחדות כתבנו על תערוכת "פולסקה 73" שתיערך השנה בפולין, במסגרת אירועי שנת קופר-ניקוס. בולאי ישראל ברצון, משתתפים בתערוכות בולים בין-לאומיות ובדרך כלל משיגים ציונים גבוהים. בולאינו הביאו, לא אחת, מדליות-זהב מתערוכות בולים בין-לאומיות ובכך הסבו כבוד לא רק לעצמם למדינתם, אלא גם לארץ המארחת התערוכה.

עם הזמנתנו לפולין חשבנו שגם הפעם, כמו בעבר, נשתתף בתערוכה. מבחינה מדינית יש חשיבות לא מבוטלת בהשתתפותנו בתערוכות בין-לאומיות ובמיוחד במדינות מזרח אירופה ולכן היתה נכונות מלאה להשתתף בתערוכה בפולין.

ברם, דומה שהדרך ל"פוזון 73" לא היתה טלולה מראשיתה. נראה שההזמנה היתה פורמאלית בעיקרה, לפחות בשלב ראשון של התיכנון, שכן למרבה הפלא, עם הופעת הפרוספקט הראשון עם מידע ראשוני על התערוכה לא הופיע בו שמו של הקומיסר הישראלי, עליו הודיעה ההתאחדות מיד עם אישור קבלת ההזמנה הרשמית מפולין. פרט זה תוקן בפרוספקט אחר, אולם במקומו באה אכזבה אחרת, קשה: דואר ישראל לא הוזמן ע"י הנהלת התערוכה בפולין להשתתף בתצוגת המדינות כמו שכל שאר מדינות העולם הוזמנו. זאת ועוד: ההתאחדות אגודות הבולאים בפולין התחמקה מכל השתתפות פולנית בתערוכות הבולים הבין-לאומיות "ירושלים 73" שתתקיים בדצמבר השנה, אחרי התערוכה בפולין.

אכן, שלוש "טעויות" של הפולנים הן בוודאי עילה מספקת לביטול השתתפותם של אספני ישראל בתערוכה בפולין.

גם לנו נימוקים לביטול השתתפותנו ב"פוזון 73". אנו נעזרים במימון תצוגות בחו"ל ע"י משרד התקשורת ומשרד החוץ ואת חלקם לתערוכות חו"ל של השנה ניצלנו לתערוכת "איברא 73" שתתקיים ב-

מגילת העצמאות בבולי העצמאות

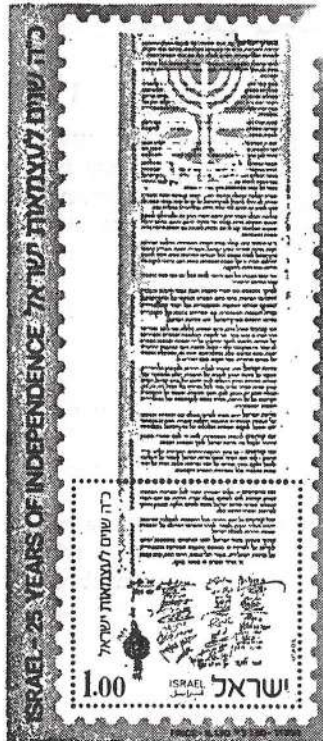
חותמת ליום הופעת "דואר עברי"

בשנת ה'כ"ה למדינת-ישראל צפויים כמה ציונים בולאיים שינציחו מעט את ההיסטוריה בת ה-25 בין השאר תוטבע חותמת-זכרון מיוחדת ב-16 במאי, יום הופעת בולי הדואר העברי הראשונים. החותמת תדמה לחותמת המקורית שהוטבעה ב-16 במאי 1948, לרבות החותמת המלבנית בנוסח: "היום הראשון של הדואר העברי" (כך אנו מקווים).

קיימת גם הצעה, להנפיק גלויה או כליל-דואר (מעטפה עם בול מוטבע בגוף המעטפה) שיוזכרו במעט את בולי-הדואר העברי הראשונים וכמובן את התאריך ה-16 במאי היסטורי. הצעה זו, שהוצעה על ידי פרט מעניין שלא רבים יודעים את הנימוק העיקרי של התאריך: כ-ידוע, הוכרו על הקמת המדינה ב-ה' באייר, 14 במאי 1948. ה-14 במאי היה יום 'ו' ובאותו יום פג תקפם של בולי הקק"ל שהיו בשימוש עד ה-14 במאי. למחרת היה יום שבת ובתי-הדואר היו סגורים. רק ביום א', ה-16 במאי, נפתחו בתי-הדואר וסופקו להם הבולים החדשים של מדינת-ישראל בת היוםמיים... זאת הסיבה להטבעת החותמת הראשונה של דואר ישראל ב-16 במאי, על-אף העובדה שעל המדינה הוכרו כבר ב-14 במאי.

הבולים הראשונים שהוכנסו למחזור היו בערכים של 3, 5, 10, 15, 20, 250, 500 ו-1000 פ"ר, לבולים אלה הופיעו שתי מעטפות זכרון: אחת גדולה לסידרה כולה, בת 9 בולים עם שובלים, ומעטפה קטנה יותר, ל-6 בולי-הסידרה ב-ערכים הקטנים בלבד. רבים לא ידעו אז את ערכם של השובלים והחתיתו את הבולים בלי שובלים המחיר לבולי שובל וחטרי שובל — (1.83 ל"י).

המגילה, המתחילה במילים — "בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, ה-דתית והמדינית", מסתיימת ב- "מתוך בטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על

הכרזה זו, במושב מועצת המדינה, על אודמת המולדת בעיר תל-אביב, היום הזה, ערב שבת, ה'אייר תש"ח, 14 במאי 1948.

בולי יום העצמאות ה-כ"ה ו-גליון הזכרון צויירו בידי משה עמר, בן 30, בוגר "בצלאל", כיום צייר גראפיקאי ואופנתן. מר עמר זכה בפרס ראשון עבור עיצוב הבגד הלאומי לישראל לשנת ה-עשרים של המדינה. עבודותיו הוצגו בארץ וכן בארה"ב. בול יובל החמישים של ויצ"ו העני-למית עוצב גם הוא על-ידי עמר.

ב-ה' באייר תש"ח כמה מדינת ישראל. ביום זה, בו תם השלטון הבריטי בארצנו, נאספו ראשי העם ומנהיגיו, חברי מועצת העם, אל העיר תל-אביב, והכריזו קבל עם ועולם על ייסוד מדינתנו, מדינת ישראל.

שלטונות הדואר שלנו התלבטו קשות באיזו צורה להנציח מלאות כ"ה שנה לעצמאותנו. הוחלט להנציח את מגילת העצמאות על בול דואר שיכל את החלק האחרון של המגילה, כולל החתימות, וכן להוציא גליון זכרון שיכלול את המגילה עצמה על תוכנה ה-מלא בצירוף בול דואר.

מגילת העצמאות הוכנה ע"י אוטו וואליש, אשר לזכותו נרשמו ההכנות לסידרת הבולים הראשונה נושאת הכתובת "דואר עברי". בולי דואר אלו הרקיעו שחקים. מעניין הסיפור המסתתר מאחורי מגילת העצמאות. במשך כל יום שישי ישבה ועדת מינהלת העם באולם הקרן הקיימת ועיבדה את נוסח הכרזת העצמאות. שעות הלפני והניסוח לא נשלם. ברגע האחרון ממש נשלם הניסוח כתוב במכונת-כתיבה. לא נשאר אלא להדביק את הדף המודפס על הקלף וצירי מועצת העם חתמו ישר על הקלף. רק בשבועות הבאים הוחל בטיפול סופי של העתקת ההכרזה על הקלף. הרבנות הראשית המליצה על סופרי סת"ם, שיכתבו את נוסח ההכרזה על הקלף. העניין לא יצא לפועל, ובסופו של דבר ביצע אוטו וואליש עצמו את העבודה. גם צורת ה-אות היוותה בעיה. מספר הורה עתיק נבחרה אות ספרדית נאה ונוחה לקריאה, ההדגשות נעשו באות גדולה בראשית כל פסקה, וכל הפעולה, לרבות תפירת שלו-שת חלקי המגילה, ארכה מספר שבועות. המגילה נמסרה לבסוף לידי מר זאב שרף, אז מזכיר הממשלה.

בול השואה עם בולי העצמאות

ב-ה' באייר תש"ח על עצמאות ישראל. שם הוקראה ע"י בן-גוריון מגילת העצמאות.

הבול הישראלי היפה ביותר

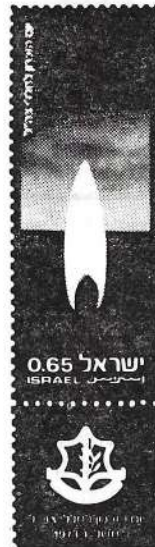
במשאל "ידיעות אחרונות" על הבול הישראלי היפה ביותר בשנת 1972, נבחר בול תחנת-קרקע ל-לוחייני תקשורת בעמק האלה, כפי שצויר בידי אשר קלדרון. במקום השני צויין הבול של משה פרג' — סמל שנת ה"ה למדינת-ישראל. השירות הבולאי קיבל במשאל זה מחמאות רבות בזכות סידרת בולי-האמנות הישראלית המגיעות, כ-מובן, בראש וראשונה לאמנים שיצירותיהם תוארו בבולים אלה.

הופיעו דפי אלבום "דן חסכן"

סידרה חדשה של דפים לאלבום בולי-ישראל, המופיע בהמשכים מטעם "דן חסכן" שליד בנק הפועלים, הופיעה בימים אלה. ששת הדפים שהופיעו מתייחסים לבולי-ישראל שהופיעו החל מיום העצמאות 1972 ועד ראש השנה תשל"ג. הסידרה הקרובה הנמצאת עתה בדפוס, כוללת דפים לבולי מועדים תשל"ג ועד 12 בולי חלו-נות-שאגאל. הדפים ניתנים כשי-מטעם בנק הפועלים למנויי ספ-ריית "דן חסכן".

בול זכרון לחללי צה"ל

בבכל שנה יופיע גם השנה ב-ערב יום-הזכרון לחללי צה"ל, בול מיוחד שנועד לשיגור מעטפות-זכרון למשפחות שכולות שיקריהן נפלו על תקומת המדינה ובטחונה. הבול צויר בידי משה פרג' מתל-אביב. הוא מראה להבה מסוגנת על רקע של אופק...

מעטפות הזכרון למשפחות ה-שכולות נשלחות כל שנה, בערב יום הזכרון לחללי צה"ל, על-ידי המחלקה להנצחת החייל שליד משרד הבטחון. כל מעטפה כזאת מכויילת בבול המיוחד ומצורפת אליה איגרת שר-הבטחון או ראש הממשלה.

חותמת כ"ה לעצמאות

משרד התקשורת יפעיל, ביום הופעת הבולים החדשים, ה-3 ב-מאי, חותמת מיוחדת בסניף דו-אר שיוקם במוזיאון דיונגוף ב-שדר' רוטשילד בת"א. החותמת (ראה תצלום השער) מראה את בית דיונגוף, שם הוכרז חגיגת

כמעט כל בולי-ישראל צוירו בידי ציירים תושבי-הארץ. מקרה יוצא מן הכלל הוא בול-שאגאל וכמה בולים שצוירו על-ידי אב-רהם גיימס מאנגליה (שתי מכ-ביות ובול "מלווה" וכן בולי מו-עדים של א. שיק). עתה, אחרי שאברהם גיימס לא צייר הרבה זמן בשבילנו בולי-דואר, יופיע שוב בול מפרי מכחולו.

הכוונה לבול-השואה תשל"ג, אשר יופיע במאי השנה. למעשה, יהיו השנה שני בולים בנושא ה-שואה: אחר שיוקדש ליום הש-אה והגבורה — ציור סימלי של א. גיימס, ובול אחר, שיופיע מאוחר יותר, ויוקדש להצלת יה-דות דנמרק.

מדינת ישראל קבעה את יום כ"ז בניסן (הפעם 29.4.73) כיום הזכרון שבו מתייחד עם ישראל בארצו עם זכר השואה והגבורה. תמוה הדבר שדואר ישראל אינו מוצא לנכון להוציא בול זה באותו

יום עם חותמת מיוחדת. מבחינת נוחיות מינהלת מופיעים כל הבו-לים מנושאים שונים ביום אחד. ההפרדה במשלוח הבולים היא ב-וודאי הכבדה על עובדי השירות הבולאי, אולם מבחינה בולאית ו-ציבורית עדיף היה שכול זה יוצ-מד ויופיע ביום השואה והגבורה.

בול לאולימפיאדה הכל-יהודית

מיות. הביצוע המעשי של המכ-
ביה הוא בידי ועדה מארגנת ש-
מושבה בישראל.

המכביה תצוין, כקודמותיה, ב-
בול מיוחד. הבול, המראה סמל
מסוגנן של המכביה, צויר בידי
ד. רייזינגר מגבעתיים.

החל מן המכביה השלישית, ש-
נערכה בישראל ב-1950, הופיעו
בולי-דואר או חותמות-דואר מיו-
חדות. הבול החדש יהיה בערך
נקוב של 1.10 ל"י.

ע"י הסתדרות, "מכבי" ועדה מאר-
גנת של המכביה. המכבים התנדבו
בהתלהבות ובמסירות לביצוע מפ-
על ראשוני זה.

מגרשי ספורט אולתר, אמצעים
כספיים הושגו ותודעת המכביה

הפסקת מכירה

עם תום העבודה ביום שלי-
שי, 15.5.73, תופסק המכירה
של הבולים המפורטים מטה,
בכל בתי הדואר והאשנבים
הבולאיים.

מבולי סמלי ערים הערכים
הבאים: 0.06, 0.08, 0.12 ל"י;
בולי חנוכה: 0.12, 0.25, 0.70
ל"י.

מכירת הבולים תימשך, כל
עוד המלאי יאפשר זאת, עד
ליום 15.5.73 ועד בכלל.

בול "שלח את עמי" בעליה תלולה

מבולי הזכרון האחרונים של
ישראל השיג "שלח את עמי",
שהופיע רק לפני כשנה, מזי-
רים בלתי צפויים: מחירו ב-
חנויות מגיע לכ-5 ל"י (!).
ערכו הנקוב של הבול הוא
0.55 ל"י ובמחירו זה הוא נמ-
כר אשתדקד, התייקרותו התלו-
לה של בול "שלח את עמי"
בתקופה קצרה כל כך, היא
תופעה לא רגילה — כ-
1000% רווח בשנה אחת...

הופצה בקרב כל הקהילות ולאחר
התגברות על קשיים לאין ספור
נערכה המכביה ה-1 ב-1932 ב-
אווירה של שמחה ורוממות-רוח.
המכביה ה-2 נערכה ב-1935 ול-
אחריה באו מאורעות הדמים ו-
מלחמת-העולם השניה שהביאו ל-
הפסקה במשחקי המכביה במשך
15 שנה. במשך שנים אלה חל שי-
נוי אכזרי הן בעולם היהודי כולו
והן בתנועת המכבי כאשר שישה
מיליון יהודים ניספו באירופה ו-
איתם יחד גם תנועת המכבי שם.
המכביה ה-3 נערכה כבר במדי-
נת ישראל ב-1950, היתה לה
דמות חדשה. גלילות המכבי שהיו
מיוצגים במכביה ה-1 וה-2 — לא
עוד יוצגו בה. לעומת זאת קמו
גלילות מכבי חדשים שייצוגם היה
ניכר.

המכביה ה-4 נערכה ב-1953
ואז הוחלט לקיים את משחקי
המכביה מדי ארבע שנים, כך ש-
המכביות הבאות נערכו בשנים
1957, 1961, 1965 ו-1969.

עתה מתכוננת ישראל לארח
מכביה נוספת — המכביה התשי-
עית. המכביה נערכת בפיקוח כל
התאחדויות הספורט הבין-לאו-

זו הפעם התשיעית שספורטאים
יהודים מכל חלקי תבל מתקבצים
בישראל למשחקי המכביה הידועים
גם כ, האולימפיאדה הכל-יהודית.

המאורעות במינכן, שם נטבחו
אחד-עשר ספורטאים יהודים, רק
מדגישה את הייחוד של הספור-
טאי היהודי בקרב הקהילה העו-
למית של הספורטאים. אותם אחד-
עשר ספורטאים ישראליים שנרצחו
ייצגו למעשה את, קיבוץ-הגלו-
יות — היו ביניהם יהודים שבאו
מארצות-הברית, מארצות המזרח
התיכון ועלו מברית-המועצות, כ-
אלה שבאו מרומניה וכאלה ש-
נולדו בארץ. קיבוץ הגלויות יודגש
שוב כאשר ספורטאים יהודים מכל
העולם יבואו להדגיש פעם ועוד
פעם את האחריות היהודית הקו-
לקטיבית, להוכיח קבל עם ועדה
כי עם אחד אנחנו.

ראשית תנועת, "מכבי" בשלהי
המאה התשע-עשרה — מאז ה-
עמים המתעוררים לתקומה לאו-
מית — עת הוקמה ההסתדרות
הציונית, קריאת המנהיג הלאומי
ד"ר מקס נורדאו, מבמת הקונגרס
הציוני על, "יהדות השרירים" הא-
צילה על התנועה שעוררה את ה-
נוער היהודי, כדי להתחזק בגוף
וגם ברוח, להשיב לנו את הכרת
ערך עצמנו.

ב-1921, בעת הקונגרס הציוני
ה-8 בקרלסבד, התארגנו האגודות
והקימו את ההסתדרות העולמית
"מכבי". השם, "מכבי" גילם בתוכו
זכרונות גבורה של עבר נורא-הוד,
של התקוממות לאומית עטורת
נצחון, בראשות המכבים. ההתלכ-
דות תחת השם, "מכבי" היוותה
מעין הצהרה על דרך פעולה, על
שאיפה ועל אתגר. הרעיון לקיים
בארץ-ישראל כנס עולמי של ה-
מכבים במסגרת של תחרויות,
משחקים ומופעי ספורט, היה מש-
אלת לב של ראשוני המכבים
משחר ההתחזתה של התנועה.

ההחלטה לקיים את המכביה ה-
ראשונה בארץ-ישראל — נתקבלה
בחגיגות ב-1929. בארץ הוקמה

עלייה בקניות בולי דואר

רונות חזר לא במעט האימון ב-
בולים כאמצעי חסכון, אולם שגי-
אה קלה של השירות הבולאי
עשויה לערער את האימון.

גליון הצמדים ההפוכים, שהו-
פיע לא מזמן בלי מספור ולמעשה
בלא כל הגבלה בגודל המחזור, ה-
הביא מיד לתוצאות לא רצויות.
הוא נמכר בסיטונות מתחת ל-
מחירו הנקוב. עוד מקרה שני כזה
יביא אותנו שוב לפסיכוזה כללית
של חוסר כדאיות בבולים כהש-
קעה והסכון, תופעה שהיתה אצ-
לנו לפני שנים ונעלמה רק אחרי
הרבה שנים של שפל.

השירות הבולאי ומשרד התיק-
שורת יצליחו לשמור על הלקוחות
שלהם בתנאי, שלא יגזימו בתדי-
רות ההנפקות, בערכים גבוהים
(כפי שמסתמנת הנטייה!) ובמה-
דורות מפוקפקות, כדוגמת גליון
הצמדים ההפוכים האחרון.

א.ל.

באשנבי-המכירה של השירות
הבולאי היתה באחרונה תנועה
ערה מאד ובימים אחדים בלבד
נכנסו לקופת האוצר כמה מיליוני
לירות, תמורת „פיסות נייר“ צב-
עוניות. כדאי לזכור, שכל הכנסה
מבולי-דואר, שנועדו לאספנים,
אינה מצריכה שום שירות העולה
בכסף, פרט להשקעה בהדפסת-
הבולים והפצתם, בניגוד לבולים
הנמכרים לביל מכתבים שאותם
מתחייב הדואר להעביר לתעודתם,
וזה ללא ספק שירות העולה כסף.
מדיניות השירות הבולאי, ב-
השראת משרד התקשורת, נועדה
לשמש גורם בספיגת כסף מן ה-
ציבור ויעידו על כך הערכים ה-
גבוהים של הבולים הצפויים ה-
שנה.

אספנים וסוחר-בולים רואים ב-
בולים סעיף נכבד בחסכון ובהש-
קעות שלהם, כל עוד מובטחת
להם תמורה נאותה. בשנים האת-

ההעלאות האחרונות של תערי-
פי הדואר, במקביל לגל ההתייק-
ריות במדינה, אינן בוודאי גורם
בקניות המרובות של בולי-דואר;
שכן, אין קונים בולים לשמירה
במלאי לביל מכתבים. הסיבה ה-
עיקרית שבגללה הציבור הגביר
באחרונה רכישת בולים, קשורה,
לדעתי, בעובדה, שרבים מבקשים
להשתחרר מהכסף ונוטים להש-
קעות רנטביליות יותר מן ההש-
קעות המקובלות בתכניות החס-
כון של הבנקים. המסתחר הפורה
במטבעות-זכרון והרווחים הצפויים
במסחר זה, הגבירו באחרונה את
הלהיטות אחרי מטבעות-זכרון,
אולם כיוון שיש הגבלות ברכישת
המטבעות, התפנו רבים לרכישת
בולים. גם אם בעבר לא נהגו
להשקיע כספם בבולי-דואר, כל
משבר בשוקי הכספים גורם לברי-
חה מן הכסף ולנו, כידוע, לא
חסרים משברים כאלה.

רגיעה בבורסת הבולים

הקונטרס בולי דואר בני 18 אגו-
רות, ומטרתם היחידה להקל על
שולחי מכתבים, וברגע שמחירי
המשלוח עלו אין כל ערך ממשי
לקונטרסים. המומנט החיובי לו
נוצרו הצמדים ההפוכים והקונט-
רסים נעלם, ומיד באה התגובה
החריפה מצד הלקוחות ובעקבותי-
הם גם מצד הסוחרים, המשקיעים
והספסרים.

דעתנו היא, כי על הנחלת ה-
דואר להוציא מיד מן המחזור את
הצמדים ההפוכים והקונטרסים. הם
איבדו מיעילותם, גורמים להט-
רה ועלולים להביא שואה על
פריט בולאי זה האמור להביא
בכל זאת הטבות למאמינים בהם,
באם תורגש יד מכוונת.

חיים לנגלבו

כנראה אפיקים נוחים, לשם גרירת
רווחים מידיים ומרשימים. הנס-
יון לעת עתה — עם בולי „טט-
בש“ הטריים נחל כשלון חרוץ.
הגליונות ההפוכים ניתנים עוד ל-
השגה באשנבי השירות הבולאי
במחיר של שלוש ל"י הגליון. או-
לם הסוחרים והמשקיעים חסרי
סבלנות ומצפי תשואה מיידית
הציפו את השוק בהיצע בלתי
רגיל לשם מימון הון חוזר לרכי-
שות אחרות, וכתוצאה מכך ירד
מחיר הגליון מתחת לערך הנקוב.
זאת ועוד, לאחרונה הועלה תע-
ריף הבולים למכתבים רגילים מ-
18 ל-20 אגורות, כך שהגליון
איבד מערכו. אותו הגורל פקד
את קונטרסי הבולים. כידוע, מכיל

משבר קשה פוקד עתה את ה-
בולאות המסחרית. גורמים רבים
לדבר. ראשית כל, קם מתחרה
רציני — ענף המטבעות מכל ה-
סוגים — אשר במקום תחביב
מעניין ומחנה, נחפך גם למקור
השקעה וספסרות, הדוחק את רגלי
הבולאות המסחריות.

כדאי בהקשר זה להדגיש, כי
התחביב עצמו — הבולאות הצרו-
פה והקלאסית — לא נפגעה במ-
אומה. האספנים ממשיכים וימשיכו
לאסוף בולי דואר ויתעניינו בתח-
ביבם בכל המצבים גם אם המחיר-
רים לא ירקיעו שחקים.

המסתחר בבולים בכמויות גדולות
נפסק לעת עתה. הכסף הרב הנמ-
צא אצל משקיעים לא מצא לו

לוח האירועים ב"ירושלים 73"

לוח האירועים

19.12.73 יום רביעי פתיחה
10.00 פתיחה רשמית בבניי ה-
אומה למוזמנים בלבד. דברי פ-
תיחה מ. ויגוצקי יו"ר ההת-
אחדות, ראש העיר, ושר התק-
שורת.
13.00 פתיחת השערים לקהל
19.00 קבלת פנים לאורחים מ-
טעם התאחדות אגודת הבולאים
בישראל. טקס הדלקת נר חנוכה.
20.12.73 יום חמישי "יום ה-
נוער"
9.00 סיורים מודרכים לנוער.
סרטונים מיוחדים באולם הקסן,
בבניי האומה.
10.00 סיור לאורחים בירושלים
22.12.73 יום שישי 9.00 סיור
בסביבות ירושלים לאורחים.
22.12.73 יום שבת (סגור) 20.50
ביקור בתיאטרון ירושלים, ערב
ישראלי לאורחים מחו"ל.
23.12.73 יום ראשון **יום הקוני-**
גרס של אגוד יודאיקה וארץ ה-
קודש.
10.00 פתיחת הקונגרס והר-
צאות; תכנית מיוחדת לנשות ה-
אורחים.
15.30 דיונים ובחירות.
19.00 קבלת פנים מטעם ראש
העיר, למוזמנים בלבד.
20.30 ארוחת ערב חגיגית.
24.12.73 יום שני "היום הבינ-
לאומי"
10.00 סיורים וביקורים של נ-
ציגי השגרירויות הזרות בישראל.
ביקורים מודרכים בשפות שונות
לנתיני חוץ. תכנית מיוחדת לנ-
שות האורחים.
20.00 ביקור בכנסית המולד
בבית לחם, לאורחים בלבד.
25.12.73 יום שלישי **יום ציי-**
רי הבולאים.
10.00 הצגת ציורים מקוריים
של בולי ישראל.

(המשך בעמוד 9)

במחלקה לאומית-תחרותית של
תערוכת "ירושלים 73" יוצגו פרי-
טים בולאיים מוקדמים עד שנת
1918 תקופת המנדאט; מינהלת
העם; ישראל, יודאיקה. כן יהיה
אגף מיוחד לאוספים חשובים של
בולי ארצות אירופה, מדינות מע-
בר לים, דואר-אוויר, אוספי נוער,
כלילים, אוספים תימטיים (נוש-
אים) וספרות בולאית.
חבר השופטים יהיה מורכב מ-
23 חברים, בולאים נודעים ממדי-
נות שונות, שהספיקו כבר לשפוט
בהרבה תערוכות בינלאומיות.
על התקנות חתומים נשיא פי.
י. (הפדרציה הבינלאומית לבר-
לאות) ל. ברטלוט מצרפת והמד-
כיר הכללי ר. ליליאן.
הנהלת התערוכה "ירושלים 73"
מינתה נציגים (קומיסרים) בעש-
רות מדינות בחמש היבשות.
כן נקבעו נציגים ארציים, שי-
טפלו בקבלת החומר הבולאי לת-
צוגה. הנציגים הם מיכאל טשסלי
מת"א, שיטפל באיזור ת"י, הר-
צליה ופ"ת. הנס גינטר מהיפה,
יפעל באיזור הצפון. מרדכי סונדק
מקיבוץ מעלה-החמישה, יטפל ב-
אזור ירושלים; ליאון יוליוס מ-
נתניה יטפל באיזור מקיבוץ יקום
עד חדרה מזרחה עד יד-חנה. ד"ר
ולך מרחובות יטפל באיזור באר-
שבע, רמלה, לוד, נס-ציונה וא-
יזור הדרום. ש. שלמוני מראשון
לציון יטפל באיזור אשדוד, אש-
קלון, קריית-גת ומשקי הנגב.
טופסי הרשמה כדי להציג ב-
תערוכה אפשר לקבל במזכירות
התערוכה, דב ניר. תד. 2896,
תל-אביב.

פרוספקט מקיף שני הכולל את
כל התקנות של תערוכת הבולים
הבינלאומית "ירושלים 73", שת-
תקיים בדצמבר השנה בבניי ה-
אומה, בירושלים, יופיע בקרוב
בעברית, באנגלית ובצרפתית.
לפי התקנות של "פי.י." תהיה
בתערוכה זו, כמו בכל תערוכה
בינלאומית, "מחלקה רשמית" ה-
מורה לתצוגות-דואר ממשתליות,
לארכיוני דואר ולבת-ידפוס לבר-
לים. מחלקה זו אינה נכללת בת-
חרות.
מארגני התערוכה יכולים לה-
זמין לפי בחירתם אישים חשובים
להציג אוספים בעלי ענין מיוחד
במסגרת "אגף הכבוד", שאינו כ-
ושא אופי תחרותי.
בולי הארץ המארגנת יוצגו ב-
מחלקה מיוחדת, שתישא את ה-
שם "המחלקה הלאומית". כן יש-
נם מוצגים קולקטיביים של אגרי-
דות ומוצגים של סוחרי בולים
ומחלקה ספרותית הכוללת כתבי-
עת בולאיים, מחקרים בבולאות
המתפרסמים בעתונות וקטלוגים
לבולים.

האגף התחרותי

האגף התחרותי הוא האגף הח-
שוב והגדול ביותר בתערוכה ר-
מוצגים בו אוספי בולים ופריטים
בולאים לפי ארצות, נושאים ועוד.
המציגים באגף התחרותי מתח-
רים על הפרסים הגדולים: פרס
הכבוד הגדול, הפרס הלאומי הג-
דול, פרס בינלאומי, מדליות זהב,
מדליות מזהבות, מדליות מכסף
וארד וכן תעודות הצטיינות.

במינכן - תערוכה וקונגרס

נחל במלח. מכאן ודאי הכינוי "מלח" הניתן לגיטאות היהודי במארוק, שישבו בהם החל מן המאה ה-13. השם "מלח" שניתן לשכונות היהודיות קשור בעוב-דה, שבעבר הרחוק היו מחסני-המלח של הסוחרים היהודים ב-ערים המוסלמיות, מרוכזים בש-כונות יהודיות. במרוצת השנים נעלם נוהג זה, אולם השם "מלח" נשאר כשם מקובל לתחומים יהו-דיים במארוק והרבה דברי-דואר של הדואר הממלכתי נושאים ב-תוך החותמות את השם "מלח", שמשמעותו "הגיסו היהודי".

לוח האירועים (המשך)

11.30 ביקור אצל נשיא ה-מדינה, למוזמנים בלבד.
15.30 סיור ב"מדפיס המ-שלי".

26.12.73 יום רביעי "יום מ-צדה".

8.30 סיור לעירגדי, עין בוקק, מצדה, ערד. עליה למצדה וה-רצצה.

27.12.73 יום חמישי יום "דאר אויר".

10.00 מפגש אמני דאר אויר. תוכנית מיוחדת לנשים.
16.00 פרס "אל-על" לתצוגה מיוחדת.

28.12.73 יום שישי "יום ה-אספן".

9.00 אספנים ישראליים מ-מינים את חברהם מחו"ל ל-פגישות וסיורים.
17.00 סיור בבתי כנסת ב-ירושלים.

29.12.73 יום השבת "נעילה".
8.00 ארוחת ערב חגיגית "פ-למזר".

30.12.73 יום ראשון
נעילת התערוכה.

כמו כן תקיים במסגרת ה-תערוכה בורסת בולים בין-לאומית. מקום הבורסה והיום טרם נקבע.

17.550 קבלת פנים ע"י שו-הדואר למוזמנים בלבד.

פועל של ההתאחדות הישראלית, בדיוני הקונגרס הבין-לאומי במ-סגרת התערוכה.
כפי שנודע לנו יהיו בתערוכה גם ישראלים אחרים.

תערוכת בולים של יהודי מארוק

במסגרת תערוכת-פולקלור של יהודי מארוק, שנפתחה במוזי-און-ישראל בירושלים, נכלל גם אוסף-בולים ששימשו את תושבי-מארוק, במיוחד היהודים, בסוף המאה הקודמת וראשית המאה הזאת.

התצוגה המעניינת, מאוספו של ד"ר דגוני מחיפה, כוללת בולים ומעטפות המעידים, כי במארוק פעלו חברות-יהודיות שקיימו שי-רותי-דואר מקומיים באמצעות רצים. כמה מן החברות הוציאו בולים משלהן והשתמשו ב"חו-תמות-דואר" שלהן. כאשר הוק-מו שירותי-דואר ממלכתיים נעל-מו כליל כל השירותים הפרטיים.

בשנת 1900 אורגן על-ידי חב-רה יהודית, בהנהלתו של יהודי בשם דוד אל-מאלי, שירות מיו-חד, בין אגדיר לבין מוגאדיר, לצורכי המסחר בין שתי ערי הנמל. לשירות זה הוצאו על-ידי החברה 6 בולים בעלי עניין מיו-חד. הבולים מראים, במרכז, את גור-אריה יהודה המחזיק ברגל אדום של שריף מארוק. שירותי הדואר של יהודי מארוק פעלו החל מ-1896 בבולים שהוצאו על-ידי יוסף כהן. ב-1897 הו-פיעה סידרת בולים על-ידי יהודי בשם בן-שמעון, ועוד שורה של יהודים שהוציאו בולים וניהלו שירותי דואר עד 1900.

אחדים מן היהודים דאגו ל-ציין את שמם בגוף חותמת ה-דואר והמפורסם בהם הוא יעקב חזן, המופיע באותיות קירוש-לבנה בחותמות הדואר-הפרטי של יהודי מארוק.
עיקר המסחר של היהודים הת-

במינכן שבגרמניה המערבית נתקיים במאי השנה תערוכת בו-לים בין-לאומית בשם "איברא-73" (אינטרנציונלה בריפמארקן אושטלונג). התערוכה נתקיים בין 11 ו-20 במאי ומיד אחרי נעילתה, ב-21 במאי, יתקיים הקונגרס ה-עולמי של הפדרציה הבין-לאומית לבולאות. בפדרציה (פי"פ) חברה גם ישראל.

דואר מערב-גרמניה יכבד את המאורע בבולי-דואר מיוחדים: יופיעו שני בולים עם ערך כספי מוסף לטובת מפעלי בולאות. ב-מקביל יופיע גיליון-זכרון שיכולל את שני הבולים. הציוורים מתארים שלטים של בתי-דואר עתיקים על-פי שלטים מקוריים הנמצאים במו-סיאון-הדואר בפרנקפורט.

מישראל 12 מוצגים

אספני ישראל התלבטו לא מעט באם להשתתף בתערוכת הבולים במינכן, לאחר מה שקרה לספור-טאינו, באולימפיאדה האחרונה שם.

בעניין זה היה דיון גם בוועד הפועל של ההתאחדות לאומנים הוחלט להשתתף בתערוכה. הימנ-עותנו מאירועים בין-לאומיים היא מטרתם המוצהרת של שונאינו ו-לכן בכל מקום שניתן להניף את דגלנו — יונף הדגל ותשוגר נציגות.

לתערוכת "איברא 73" נשלחו 12 תצוגות של אספני ישראל. כמו כן ישתתפו ד"ר הקסטר, ומר ה. סינק, חברי הוועד ה-

בולי קק"ל בשרות הדואר

מאת פ. אריה

✱ למרחב תל-אביב — 16 חותמות-גומי מעשה ידי, עם המלה דאר, שהוטבעה בדיו סגולה או אדומה.

✱ לאיזור חיפה — שני סוגים של הדפסת-רכב בצורת חותמת, בה המלה דאר מוקפת מעגל, הוטבעה בדיו שחור.

✱ לאזור ירושלים — הדפסת-רכב דאר ו-מתחתיה — הערך הכספי, הודפסה בבית-דפוס בצבע שחור (ראה בפרק מיוחד).

ללא שהיות הוצאו בולי הקרן הקיימת ממחסניהם בערים הגדולות והובאו אל משרדי-הדואר הראשיים; שם הוטבעה עליהם הדפסת-רכב דאר. עבודת ההדפסה בוצעה בתל-אביב ובחיפה על-ידי הנהלת הדואר. רבבות רבות של בולים הוטבעו בהדפסת-הרכב, ואין פלא שניתן למצוא ביניהם גם הדפסות רכב הפוכות, כפולות, "עקומות" וכדומה. לאחר זאת נשלחו הבולים המודפסים יחד עם חותמות-דואר מיוחדות ואחידות (שם הישוב, "מנהלת העם" ו"דואר") אל שמונים סניפי הדואר שפעלו אז בישובים העבריים ברחבי הארץ, ממטולה ועד באר-טוביה. אגב, בחותמות אלו לא היתה השורה המקובלת של התאריך, ולכן נאלצו להוסיף את תאריך ההחתמה ביד.

אנשים רבים מציינים כי בהוצאת המלאי הגדול של בולי קק"ל להטבעת הדפסת-הרכב נעשתה השגיאה הפילאטלית הראשונה של הדואר העצמאי. הדפסת-הרכב הוטבעה על כל סוגי הבולים שנמצאו במלאי, הן כאלה שמספרם היה רב וניתן היה לחלקם בין סניפי דואר רבים, והן כאלה שמספרם המועט הפך אותם לנדירים ויקרי ערך. בין הבולים הנפוצים יותר יוזכרו — בול הרצל (ערך 10 מא"י), בול אליעזר בן-יהודה (ערך 5 מא"י), בול "מדינת-היהודים" (5 מא"י) ועוד. בין בולי קק"ל הנדירים יוזכרו — שבעת הבולים מסדרת "הצנחנים" בערך 10 מא"י (חנה סנש), אנצו סירני, צבי בן-יעקב, אבא ברדיצ'ב, פרץ גולדשטיין, רפי רייס, חביבה רייק), וכן הסדרות המוקדשות לגולה. ראוי לזהיר את האספנים כי לשוק הסתננו בולים עם הדפסות-רכב מזויפות. היופנים הללו בולטים למדי וניתן להבחין בהם בנקל.

בחודשים האחרונים לשלטון הבריטי העוין בארץ-ישראל זממו האנגלים להשאיר אחריהם "תוהו ובהו" בכל השירותים האזרחיים, כולל שירותי הדואר. אבל מוסדות הישוב גילו מראש את המזימה והחליטו לסכל אותה ולנהל באופן עצמאי את כל השירותים החיוניים — תחבורה, תקשורת ודואר.

בראשית ניסן תש"ח (15 באפריל 1948) התחילו שלטונות המנדאט הבריטי לחסל את שירותי הדואר בארץ-ישראל ואת הקשרים עם ארצות חוץ-לארץ.

12 סוכנויות הדואר המנדטוריות עמדו להיסגר, מלאי הבולים לא חודש, המברקות הושבתו. חיטול זה נמשך בהדרגה עד סגירת בתי-הדואר האחרונים וביטול החברות בארגון הדואר הבין-לאומי (דבר שפגע קשות בקשרים עם חו"ל) בראשית מאי 1948, שבועיים לפני הסיום הרשמי של המנדאט.

אבל חצו בדבר סגירה מוקדמת של משרדי הדואר, ניתוק הקשר עם חו"ל והשמדת מלאי הבולים נתגלה למוסדות בעוד-מועד. "מנהלת העם" (היא "הממשלה-בדרך" העברית) החליטה שלא להפסיק את שירותי הדואר בארץ אף ליום אחד; יחד עם ההוראה הבריטית נשלח ב-25 באפריל לכל סניפי הדואר כרוז (חוזר מס' 1) מטעם מחלקת הדואר של הסוכנות היהודית להמשיך בהפעלתם הרגילה של כל השירותים. פקידי הדואר היהודים נשמעו לפקודה זו, ועל אף התנאים הקשים של מלחמה ומצור, המשיכו בתפקידם וקיימו במיטב יכולתם את כל שירותי הדואר.

כשעזבו האנגלים את מרחב תל-אביב בתחילת אפריל 1948, הוסיפו למכור במשרדי הדואר התל-אביביים בולי מנדאט, או בולי "כופר הישוב" (שהוצאו על-ידי ה"הגנה" בתקופת מאורעות-הדמים). מנהלת-העם דנה על אפשרות של הדפסת בולי-דואר עבריים, אך במהרה נתברר שאי-אפשר יהיה להכניס למועד. אחת הסיבות היתה סודיות המיבצע, שהיתה חיונית בשעה שהארץ נמצאה במצב מלחמה. אז הוחלט להשתמש באופן זמני בבולי קק"ל כבולי-דואר; ובאותו "חוזר מס' 1" נאמר בסעיף 11 כי בולי הקרן הקיימת או "כופר הישוב", וכן חותמות זמניות מטעם מנהלת-העם יסופקו למשרדי הדואר ויש להכניסם לשימוש.

ב-2 במאי 1948 החליטה מנהלת-העם לאשר את תוקפם של בולי קק"ל רק עם הדפסת-רכב "דואר" עליהם. אז הוכנו שלושה מינים של הדפסות-רכב:

יום ו' ד' באייר תש"ח (14 במאי 1948). ביום א' הבא (16 במאי) נכנסו לשימוש בולי "דואר עברי" של מדינת-ישראל. רק במקומות נצורים (כגון ירו-שלים) הוסיפו להשתמש בבולי קק"ל גם לאחר מכן, עד שהגיעו למשרדי הדואר בולי המדינה. לקראת הופעתם של בולי "דואר עברי" שלח המנהל הכללי של הדואר מטעם "מנהלת העם" הו-ראה זו לכל סניפי הדואר העבריים:

אין בדינו מקורות מוסמכים שלפיהם ניתן לק-בוע את כמות בולי קק"ל שעליהם הוטבע הדפסי-הרכב ד א ר. אך קיים אומדן כי מוסדות הדואר שילמו לקרן הקיימת 12.000 לא"י תמורת הבולים

הודעה בענין בולי דואר

מודיעים בזה כי בולי הקרן הקיימת לישראל בתוספת החותמת "דואר", המשמשים עתה בתור בולי-דואר, יוצאו מהשירות אחרי גמר העבודה ביום ששי, 14 במאי 1948. לאחר 14 במאי 1948 אין להשתמש בבולי הקרן הקיימת בתור בולי-דואר. החל מיום ראשון, 16 במאי 1948, יימכרו בכל משרדי הדואר וסוכנויות הדואר בולי הדואר העברי, סוגי הבולים הם: 15, 10, 5, 3, 20, 50, 250, 550, 1000 מא"י.

צבי פרידברג

המנהל הכללי

הדואר, הטלפון והטלגרף

מיפגש עם בולי שאגאל

ביום ההופעה של סידרת בולי "חלונות שאגאל" (יום שני, 26.3.73) התקיים בבית-הכנסת של המרכז הרפואי הדסה בירושלים, מיפגש חגיגי בהשתתפות שר התקשורת שמעון פרס, מנכ"ל משרדו שמעון סורוקר, מנהל השירות הבולאי משה כהן וצוות עוז-ריו, נשיאת הדסה בארה"ב רוז מצקין, שגריר צרפת בישראל פרנסיס הירש, יו"ר התאחדות אגודות הבו-לאים בישראל משה ויגוצקי, מנהל המרכז הרפואי פרופיסור ק.י. מאן, והצוות הרפואי והמינהלי של המרכז הרפואי.

בדברי ברכתו סיפר שר התקשורת ש. פרס, בין השאר, איך בא יחד עם שגריר ישראל בצרפת אשר בן-נחן, אשתקד, לביתו של הצייר שאגאל בפאריס ודיברו על ליבו לעשות בולים מחלונות שאגאל — האמן נתן את הסכמתו. השר ש. פרס הציע לאמן להקים בירושלים מוזיאון שאגאל. השר הודה לשי-רות הבולאי על הסידרה היפה של בולי שאגאל וכן לנשי הדסה ולצוות המרכז הרפואי.

בתום דברי הברכה הגיש שר התקשורת שי מיוחד (אלבום עם בולי חלונות שאגאל) לנשיאת "הדסה", הרפואי "הדסה". כן קיבלו כל משתתפי המיפגש שי השירות הבולאי — מעטפות יום ראשון עם בולי שאגאל.

מ.מ.

שטיפקה. כמעט ולא אירעו מקרים שבהם אזל מלאי הבולים בסניף-דואר מסוים (זולת ירושלים). אם אזל המלאי במקום מסוים — טופקו לו כמויות נוספות של בולים מסדרות אחרות ממשרדי ה-קק"ל. בעיקר נשלחו בולים מוטבעים בהדפס-הרכב התל-אביבי, ובולים אלה נפוצו ברוב חלקי הארץ. רק בשלושה ישובים בודדים, הקרובים יחסית זה לזה — טבריה, עפולה ונהלל — השתמשו בבולי מנדאט עם הדפסת-רכב עברית: "ד א ר" לשעת חרום". דבר זה נעשה ביזמתם ובתוקף סמכותם של מנהלי הדואר המקומיים, ועל הערכים הקטנים בלבד (עד 20 מא"י). בולים אלה נקראים "רש-מיים למחצה", ואספנים מעטים מצרפים אותם לאוספיהם, כיון שהופצו בניגוד להוראה להשתמש בבולי הקרן-הקיימת לצרכי הדואר.

דאר לשעת

חרום

סבריה

ראוי לציון כי אחת המדינות המעטות, שהתייחסו באזהרה למאבק השחרור שלנו, היתה צ'כוסלובקיה. בין השאר סייעה צ'כוסלובקיה גם בהעברת מכ-תבים לארץ-ישראל, כאשר קשר הדואר שלנו עם חוץ-לארץ נותק. מטוסים צ'כיים הטיסו באמצע מאי 1,100 מכתבים מארצות-הברית לתל-אביב, ועליהם הוחתמה חותמת מיוחדת המציינת כי העברתם נעשתה על-ידי חברת התעופה צ'סקוסלו-בנסקה אירוליניה".

"בולי מנהלת-העם" (כפי שהם נקראים, או "בולי תקופת המעבר") נמצאו בשימוש זמן קצר בלבד: מראשית חודש מאי עד יום הכרזת המדינה —

עברית בחותמות אוניברסיטת ייל

פסל רבקה אמנו

רבקה אמנו, אשת יצחק, אינה משום-מה בין הדמויות התנ"כיות הנפוצות בבולי-דואר. עתה קיבל-נו בול קולומביאני מעניין, שאס-פני יודאיקה ימצאו בו עניין מיוחד: בול רבקה אמנו, לפי פסל הניצב בתוך אגם בבוגוטה העתי-קה בקולומביה. הפסל מתאר את רבקה לפי הכתוב ב"בראשית" כ"ד: "והנה רבקה יוצאת וכדה על שכמה ותדר העינה ותמלא כדה ותעל..." בפסל רואים את "רבקה" וכד בידה (משום-מה לא על שכמה...).

פסל "רבקה" מוצג בבוגוטה זה כמה עשרות בשנים. דואר קולומביה מצא עתה לנכון להנפיק שני בולים מיוחדים עם תצלום הפסל המרשים.

יוסף ונקדימון

יוסף הרמתי ונקדימון, תלמידיו של ישו, קיבלו רשות מאת פי-לטוס לקבור את ישו. ויחזו את גופת ישוע ויחתלוהו בתכריכים עם הבשמים כאשר נוהגים היהודים לקבור את מתיהם... שם שמו את ישוע כי ערב שבת היה ליהו-דים, והקבר קרוב" (יוחנן י"ט). על יסוד הכתוב בברית-החדשה מוציאה עתה הטריטוריה הבריטית כאוקייאנוס ההודי ארבעה בולים לכבוד פסחא 1973. בארבעת הבולים שני ציורים: ישו על הצלב וישו מובא לקבורה על-ידי יוסף הרמתי ונקדימון.

סיר אייזיק באוסטרליה

באוסטרליה יופיע השנה בול מיוחד לזכרו של המדינאי היהודי האוסטרלי, סיר אייזיק אייזיקס. הבול, שעמד להופיע אשתקד, נדחה למאי השנה ויופיע בסידרה של ארבעה אישים אוסטרליים: מרי גילמור, סופרת ומשוררת; סיר אייזיק אייזיקס, מדינאי ותור-בע כללי; נרקס קלארק, נוב-ליסט; וויליאם צ'ארלס וונטורט, מדינאי וגלאי.

סיר אייזיק אייזיקס (1855-1948) היה חבר האסיפה המחוקקת בממשלת ויקטוריה ואחר-כך התובע הכללי במדינה זו. אייזיק אייזיקס היה פעיל מאוד בחייה ה-מדיניים של אוסטרליה. ב-1906 נתמנה שופט בבית-הדין העליון באוסטרליה, אחר-כך שימש בתפקיד של מושל כללי בדומיניון האוסטרלי ונתמנה חבר מועצת המלך. דואר אוסטרליה מבליט במיוחד עובדת חיותו המושל הכללי הרא-שון שנולד באוסטרליה.

יוסף לבקוביץ, מנהל אולפן "בן-יהודה" בנתניה, היפנה שימת לבנו לחותמת מעניינת שהונחגה באוניברסיטת "ייל" בארה"ב. הוא העביר לנו מעטפה שקיבל מה-אוניברסיטה האמורה כשהיא חתומה בחותמת אוטומטית ובה או-תיות עבריות, כפי שמופיעות ב-סמל האוניברסיטה.

המדובר בחותמת שתוכנה לא נקבע על-ידי הדואר, אלא על-ידי המוסד המשתמש בה באישור הדואר. חותמות אלו (בארץ הן ידועות בצבע אדום, בארה"ב יש גם בצבע כחול), משמשות כחותמות-דואר ותעמולה למוסד-המשתמש בהן. הסיסמה הקבועה בחותמת חייבת לקבל אישור-הדואר ועל-ידי כך ניתן לחותמת תוקף דואר. נוהגים, אפוא, להת-ייחס לחותמות אלה כאל חותמות-דואר רגילות, אולם לא כל ה-אספנים נוהגים לאסוף אותן.

במקרה שלנו המדובר בחותמת עם תוכן יהודי, שאספני "יודאי-קה" להוטים לצרף כמותן לאוס-פיהם.

יצוין, שבארה"ב ובארצות אחרות נוהגים מוסדות יהודיים להשתמש בחותמותיהם בסיסמות בעלות תוכן יהודי, ובמיוחד מוסדות ישראלים כמו "אל-על", הסוכנות היהודית, מוסדות ה-קק"ל ועוד.

אלי, אלי, למה שבקתני

בריה המראים את ספיץ במישחה (בבולי גיניאה הוא מופיע בתוך מדליון), בתוך סידרה של שבעה בולים לכבוד מנצחי האולימפיאדה. הבולים מופיעים גם בגליונות-זכרון.

מונגוליה הוציאה 7 בולים לכבוד ספורטאי מינכן, ביניהם בול עם דיוקן מארק ספיץ.

במקסיקו - תערוכה לכבוד ישראל

"אקסמקס 73" הוא שמה של תערוכת-בולים לאומית שתתקיים השנה במקסיקו-סיטי לכבוד כ"ה שנים למדינת ישראל. "אקסמקס 73" היא תערוכה לאומית מקסיקאית עם אגף מיוחד של בולי ישראל. ד"ר קארלוס קאזאלי, נשיא האגודה המקסיקאית של אספני בולי-ישראל, הודיע לנו, שהתערוכה תיערך לכבוד כ"ה שנים למדינת ישראל.

פסח פירחוני

פסחא 1973 יצויין בהרבה בולי-דואר. המדינות מבקשות נושאים לבוליהן וכל נושא הקרוב לדת הוא לגיטימי. בדרך כלל ניתנו לבולי פסחא תמונות מתוך יצי-רות אמנות, אבל מונטסראט, ל-משל, בחרה להיות מקורית יותר והדפיסה סידרה של ארבעה פר-חיים... בעלי משמעות ממותו של הנוצרי, העליים, האבקנים, עלי הכותרת ועלי הגביע, משולים

למסמרי-הצלילה שעל ראש ישו — הפצעים והשלחים...

ראשון בערך נקוב של 5 ס' מציג שני מקבלי מדליות זהב: ל. לינסהוף — מגרמניה ו-רוסקה מהולנד. לבול מצורף שובל עם כמה מדגלי המדי-

נות שהשתתפו באולימפיאדה ובמרכזו מתנוסס הדגל הישראלי. כנראה עקב ההשתתפות בצער המשלחת הישרא-לית על רצח 11 ספורטאים (כי הרי אף אחד מ ישראל לא זכה במדליה). הבול האח-רון בסדרה בערך נקוב של 5 א' מציג את דיוקנו של ה-שחיין היהודי-אמריקאי מרק ספיץ. יתר 8 הבולים מציגים את מקבלי מדליות הזהב.

מארק ספיץ גם בליבריה ובמונגוליה

מארק ספיץ, הספורטאי האמרי-קאי-יהודי, בעל מדליות זהב ב-אולימפיאדת מינכן, שכבר הופיע

בבולי דואר של גיניאה המשוונית, הופיע גם בבולי ליבריה. רק ב-ימים אלה הגיעו לארץ בולי לי-

פסחא 1973 יביא לאלבומינו מספר בולים שנושאים לקוח מן חברית החדשה, ויתכן שיימצאו אספני-יורדיקה שיסכימו לצרפם לאוספיהם. אחד הבולים המעניינים בבולי-פסחא השנה הוא בול סורי-נאמי, הנושא עליו את הפסוק: "אלי, אלי, למה שבקתני" (מתי כ"ז, 46) שבברית-החדשה. בתר-גום אנגלי מופיע הפסוק בהגיגיו העברי "אלי, אלי, למה שבקתני", ובהמשך — התרגום. במקור ה-עברי מופיע אותו הפסוק במלים עבריות, כמוכן, ובהמשכו תרגומו: "אלי, אלי, למה עזבתני".

פסוק זה קרא ישו בשעה ש-היה צלוק: "ויאמרו מקצת העומ-דים שם בשמעם את זאת לאמור: אל אליהו הוא קורא ושאר האנ-שים אמרו, הניחו לו ונראה אם יבוא אליהו לחושיעו..."

דואר סוריןאם הדפיס על-גבי הבול את המלים: "אלי, אלי, למה שבקתני" באותיות לטיניות (בהי-גוי עברי) וסיים בסימן שאלה (ראה תצלום).

הבול מופיע בסידרה של חמי-שה, שגם הם צויירו לפי פסוקים שונים בברית-החדשה, אולם ה-פסוקים אינם מופיעים בבולים.

ספיץ ודגל ישראל בבול האיטי

10 בולים מיוחדים שהונפקו ברפובליקת האיטי הוקדשו ל-מקבלי מדליית זהב באולימ-פיאדת מינכן 1972. הבול ה-

בולים להרוגי מינכן

כידוע לא זכו ספרטאינו לשום מדליה והופעת דגלנו בבול של האיטי, אינה אלא השתתפות ב- צער באמצעות בולי-דואר — צורת הזדהות שעד כה לא היתה בשום מדינה.

ארלוזורוב בבול קרית-חיים

השנה מלאו 40 שנה לקרית-חיים. דואר-ישראל לא ציין את המאורע בבול מיוחד, אולם בול מיוחד למאורע הונפק על-ידי ה- קרן הקיימת לישראל.

בתיאום עם המועצה המקומית קרית-חיים הוציאה הקק"ל בול מיוחד לציין חגיגות 40 שנה ל- קריה. בבול דמותו של חיים אר-לוזורוב (שעל שמו נקרא המקום) ורקע הים בצד מרכז הקריה ה- בנויה.

הבול הופיע בערך נקוב של 25 אג' על רקע כחול ובול אחר ב- ערך נקוב של 50 אג' ברקע חום וכחול כהה. הבולים עוצבו על-ידי הגרפיקאי צבי רמץ. לציין יום החגיגה המרכזי בינואר הוצאה מעטפת-שי מיוחדת.

כ"ה למדינת ישראל

בול זה יצא לאור באמצע חודש מארס השנה, לציין תרומתה של הקרן-הקיימת למדינה בתקופה זו. על רקע ירוק מסומלות פעולותיה העיקריות של הקק"ל: הכשרת ה- קרקע, דרכים בגבולות, ייעור ו- שיפור נוף-הארץ.

בול זה מוקדש לתעודה של השליש השני בבתי-הספר, בו מה- וזה הנושא הזה חלק אינטגרלי של הנושא הלימודי — 25 שנה למדינה. הוא מופיע בשני ערכים: 25 אג' ו- 50 אג' באותם הצבעים. בשובר מופיעים סמלי-המדינה והקק"ל ובפינת הגליון, בצד ימין, צוין האתריך, "25 שנה למדינת ישראל, תש"ח-תשל"ג". בהמ- שר בצד מלמעלה למטה — "25 קק"ל 1948-73".

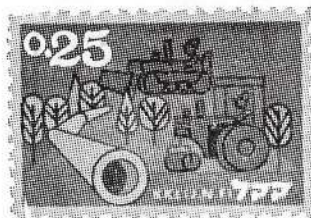
הבול צויר על-ידי הגרפיקאי אליעזר וייסהוף.

בשורת הבולים התחתונה, וגליון זוטא מעל לשורת הבולים העל-יונה, הכולל הקדשה לספורטאים ביער מיוחד שנטע על-ידי ה- קק"ל.

פריט אחר, הבא להנציח את הטרגדיה של מינכן, הגיע זה עתה מהאיטי (ראה עמ' 13).

הקק"ל, שבוליה אינם משמ- שים כבולי-דואר ומטרתם שונה לגמרי, הנפיקה בול-זכרון מיוחד עם שמות 11 הקרבנות של מינכן (כבר כתבנו על כך בשעתו) ונו- סף לו הופיע עתה גליון שני, הכולל תמונות 11 הספורטאים וכן בול נוסף מאלה שהופיעו בראשית השנה עם שמות הקר- בנות. בגליון 12 בולים ושובל

המדינה שחמורת • החישובות בגבולות
שינוי נוף-הארץ

40 שנה

למדינת חיים (ארלוזורוב)
תרצ"ג - ינואר כסלו
תשל"ג - ינואר 1973

הערות שלפני התצוגה

חמש מאות שנה למיקולאי קופרניקוס

מלאו חמש מאות שנה להולדתו של התוכן הפולני הנודע מיקולאי קופרניקוס, ומדינות שונות יצינו השנה את המאורע בבולי-דואר. פולין הכריזה על "שנת-קופרני-קוס" וועדה מיוחדת עיבדה שורה של חגיגות ואירועים לזכרו, במח-קירו הרבים הגיע קופרניקוס ל-מסקנה, כי האדמה מסתובבת על צירה והיא, ושאר כוכבי-הלכת מקיפים את השמש ולא כפי ש-היה מקובל עד ימיו, שהארץ עו-מדת והכל מסתובב סביבה. פולין היא, כאמור, השושבין הראשי ב-חגיגות קופרניקוס, אולם לא רק פולין. מספר מדינות, בהן ארה"ב, כבר הודיעו על הנפקת בולי-דואר לכבוד קופרניקוס.

הגרמנים, למשל, רואים בקופר-ניקוס פרוסי, שכן אמו היתה גר-מנית, ומוציאים לכבודו בול מיוחד. הפולנים רואים בו פולני בן ארצם, שכן אביו היה פולני ומי-קולאי נולד בעיר טורון בפולין. אין, כמובן, חשיבות למוצאו של האסטרונום החשוב הזה, שהקדיש את כל זמנו לחקר השמים. הנושא "קופרניקוס" יקבל השנה כיסוי מלא בבולי העולם.

מיקולאי קופרניקוס (שינה את שמו בגיל צעיר לניקוליס שהוא יותר לטיני) נולד ב-1473 וגדל ב-בית דודו שהיה בישוף קתולי עשיר. בזכות הדוד נשלח הנער ללמוד מתמטיקה באוניברסיטה של קראקוב. במרוצת הזמן נסע לאיטליה ולמד משפטים ורפואה. אחר-כך שב לבית דודו הבישוף וטיפל במסירות בזקן החולה. אחר מות דודו ב-1512 התמסר ביתר שקידה לתורת הכוכבים וב-1530 סיים את ספרו החשוב "על תנוע-עת הכדורים השמימיים". העותק הראשון של ספרו הופיע כאשר קופרניקוס היה על ערש מותו. הוא מת ב-1543, אבל עיקרי תו-רתו שימשו יסוד חשוב

רכים בלבד ויש לסדר על אותו דף בולים בעלי צורות שונות, עם גלויות ו/או מעטפות, כמו-כן אין לסדר על אותו דף בולי פרסקות עתיקות ופיסול בצוותא. גם בולים האסורים על פי התק-נון של פי"פ לא יופיעו באוספים אלה. מצורפת רשימה כדלהלן:

1. כל הבולים וגליונות-זכרון שהנפקתם נמוכה וספקו-לטיבית;

2. כל הבולים החתוכים שהו-פיעו אחרי 1.1.1968 יחד עם בולים מנוקבים;

3. כל הנפקות הבולים של 25 הנסיכויות הערביות הוכ-רוז כבלתי רצויות, אחרי 20.5.1967;

4. כנ"ל ההנפקות של פא-רגואי אחרי 1.1.1965, של פאנאמה אחרי 1.1.1968 (חתוכים וגליונות-זכרון מ-1.1.1966 עד 1.10.1967).

לי-און יוליוס נתניה

בין המוצגים המיועדים לתערו-כת בולים בין-לאומית ראינו דפים רבים שסידורם ועיצובם היו לקוים, לדוגמה: "תולדות אומנות ה-ציור", על-כך רצוני להעיר: ה-אוסף הוצג בסדר כרונולוגי בל-תי מדויק, הסיגנונות החשובים של אומנות הציור מאסכולות ו-מתקופות שונות הובאו ללא הב-חנה שיטתית. האוסף היה צריך להתחיל ברפרודוקציות המתארות את יצירתו של האדם הקדמון. לדעתי, הדפים של "ציורי המע-רות" חייבים להיות מתוכננים בדרך זו: על כותרת הדף צריך לציין שדף המוצג מציין אומנות מערה מסוימת, ומתחת לשורת בולי המערות: "ציור האדם ה-קדמון מהתקופה הפלאוליתית ה-מודלנית, המתחילה 20 אלף שנה לפנה"ס, ומסתיימת 500 שנה לפנה"ס. רצוי לציין את שם ה-מערה שבה נמצא הציור.

בבולי נורווגיה ושאר הבולים באירופה הצפונית רצוי לציין ש-זהו "פתרוגליף", "חריטה עמו-קה" וציון המקום הגיאוגרפי בהם הם נמצאים ותאריך החריטה. בבולי אפריקה, מזרח-אסיה ו-אמריקה הלטינית, יש לפרט או-תם פריטים באותה צורה. בולי מצרים הקדומה צריכים להשתרע על דפים מספר לפי הממצא ה-בולאי.

על אספן בולים בלתי-חתומים להשתמש בחומר הבולאי השייך לנושא הענייני כמו: גלויות-דאר, אגרות-אוויר, אגרות רגילות, מעטפות מבויללות מצויירות המ-צויות בשפע. שופטים בתערוכות בולים בין-לאומיות שונות מצי-נים מחסור זה, ואנו עדים לכך שדוחק אוספים אלה, הכוללים חומר כזה זוכים להערכה. לדעתי קיים גם חסרון בסידור ה-בולים על הדפים. באוסף זה הוצ-גו בולים מרובעים בלבד או מאו-

הסידרה הצפויה של קובה חוק-דשה ליצירות אמנות ובה 7 בולים עם יצירות ציירים קובניים, מתוך המוזיאון הלאומי בהוואנה.

"שבוע הדואר" בארה"ב - בסימון חידושים

בולים לטרומן וג'ונסון

שני נשיאי ארה"ב, הרי טרומן ולינדון ג'ונסון — הראשון מת ב-26 בדצמבר 1972, והשני ב-22 בינואר 1973 — יצוינו בבולי-זכרון מיוחדים. המנחל הכללי של דואר ארה"ב הודיע השבוע, ש-

200 למהפכה האמריקאית

ב-16 בפברואר הונפק בארה"ב בול-זכרון הראשון לשנת 1973, לציון "200 שנה למהפכה האמריקאית". סיסמת הבול: "תחייתה של רוח העצמאות". הבול הונפק בעיר טורט-לאנד לרגל תערוכת

מנחל שירותי-הדואר בארה"ב הכריז על השבוע שבין 29 באפריל ל-5 במאי כ"שבוע הדואר" ברחבי ארה"ב והמאורע יצויין ב-חגיגות ופעילויות ביותר מ-40,000 סניפי דואר.

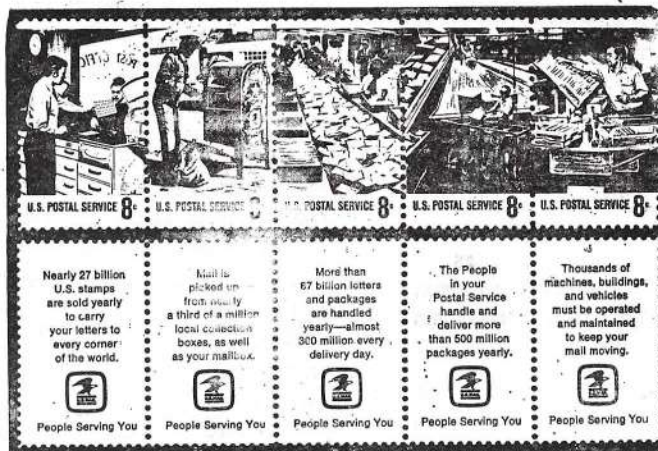
מובן, שלכבוד "שבוע הדואר" יונפקו בולים מיוחדים והפעם מיוצא חדים באמת. ב-30 באפריל תוצא סידרה בת עשרה בולים שתוקדש כולה לכל אותם אנשים העובדים בשירותי הדואר של ארה"ב ואח-ראים להעברת 90 ביליון (!) בקי-רוב פריטי דואר בשנה. על כל אחד מעשרת הבולים, שערכו ח-נקוב של כל אחד 8 סנט, מופיעה דמות אחת מבין הדמויות משרתות את הציבור האמריקאי במשלוחי דואר (700,000 איש), החל ממוכרי בולים באשנבים ו-גמור בדוריים.

החידוש המעניין, שהוא הרא-שון מסוגו בארה"ב, הוא הטקסט המודפס בצידו האחורי של ה-בול, המסביר את תמונת הבול נוסף לסמל ולסיממה "אנשים ל-שירותך".

החתמות בטיסות חלל

שלושה אסטרונאוטים ומעברת חלל "סקי-לב 2" יוטסו מכף קנדי לחלל בסוף חודש אפריל השנה. כמו בטיסות חלל קודמות יחתם גם הפעם דואר (מעטפות) בחות-מות במקום הנחיתה.

כיוון שבטיסות "אפולו" היו פריטי הדואר מרובים מדי, הגביל דואר ארה"ב הפעם את המשלוח-חיס ל-2 מעטפות בלבד, במויילות בבולי דואר חוזר בלבד (לא שוב-רי תשלום ועוד), שעליהן להגיע לפני 1 במאי (ההחתמה תהיה ב-29 במאי) ועל המעטפות להיות בגודל סטנדרטי.

נתקבלה החלטה להנציח את שני הנשיאים בבולי-דואר.

הבול לזכרו של הרי טרומן יופיע ב-8 במאי השנה, ביום ה-לדתו ה-89 של המנחל. הבול לזכרו של לינדון פ. ג'ונסון יופיע ב-27 באוגוסט, ביום הולדתו ה-65. שני הבולים יופיעו בטקסים מיוחדים בערים שבהן נולדו ה-נשיאים. בול טרומן יחתם בעירו אינדפנדנס שבמדינת מיסורי, ובול ג'ונסון יחתם באוסטין שבטקסס.

ליוינגסטון ברודסיה

ב-3 באפריל הונפק ברודסיה בול-זכרון לזכר דויד ליוינגסטון, החוקר הבריטי המפורסם של מקו-רות הנילוס ליוינגסטון (1813-1873) הופיע בבול בערך נקוב של 14 סנט, כהמשך לסידרת האי-שים שרודסיה מוציאה.

בולים בין-לאומית, אינפקס. הוא מראה חמישה אנשים (פטריטים) אמריקאים ליד מכש הדפוס, ה-מביעים דעתם על החומר היוצא ממכש הדפוס...

האו"ם למלחמה בסמים

דואר או"ם ינפק ב-13 בפברואר אר שלושה בולים מיוחדים ב-מסגרת המיבצע למלחמה בסמים, אשר הוכרו עליו אשתקד. במיב-צע יש 160 פעולות שונות למל-חמה בסמים, המתרכזים בשלושה דברים עיקריים: מלחמה בהיצע הסם (מניעת גידולו); מלחמה ב-סחר הסמים ומניעת השימוש בו. הבולים נועדו לשימוש בדואר או"ם בארה"ב (8 סנט ו-15 סנט) ובול אחד לשימוש בדואר או"ם בג'נבה (0.60 פרנק). המהדורה: 2.1 מיליון — 2.5 מיליון עותקים. הם צויירו בידי ג'ורג' המורי (יש-ראלי לשעבר), ומתארים גולגלות מתים על רקע גידול סרטני.

לבולי אירופה משמעות סימלית

מכתבים למערכת

תשובות

לורטר נחמה — חולון: בולים ניתן לסדר באלבומים שונים וב- צורות שונות. בולי-ישראל נוחים לסדר בשתי צורות: בולים בלתי חתומים (או חתומים) באלבומים מיוחדים עם צילומי הבולים. את החתומים מדביקים באמצעות מד- בקות שקופות מיוחדות שניתן לקנות בכל חנות-בולים (גם את דפי האלבום). בולים בלתי חתומים מניחים בתוך פטי נייר שקוף על רקע שחור ("הויד") (תוצרת- חוץ, שניתן להשיג בארץ) ואת ה"כיס" השקוף מדביקים במקום שהבול נועד לו.

צורה אחרת היא, סידור הבולים בתוך אלבום עם פטי צלופן. ב- מקרה זה מסודרים הבולים לפי ראות עיניו של האספן, ומקומם אינו בהכרח קבוע.

בולי-ישראל אוספים בדרך כלל לפי סדר הופעתם ואין מפרידים בין הנושאים השונים. אילו נפרד באיסוף, הוא האיסוף לפי נושאים. במקרה זה מאספים בולי כל העו- לם המתייחסים לנושא מסוים ש- האספן בחר בו.

דוגמה: מי שאוסף בולי-ספורט חייב לאסוף את כל בולי-הספורט המופיעים בעולם.

הקטלוגים לבולי-דואר נועדו ל- סייע בידי האספן לקבוע את מו- עדי הופעת הבולים (לגבי העבר); מביאים פרטים חשובים לאספן ב- קשר לבולים, וברוב הקטלוגים מו- באים גם מחירי הבולים.

עולם. מתוך הקרן הסימלית מס- תעפים שלושה חיצים המסמלים את שלושת ענפי הפעילות העי- קריים של האיגוד: דואר, טלגרף וטלפון.

שלושה בולי "אירופה" בקפריסין

ב-7 במאי הנפיק דואר קפריסין שלושה בולים במסגרת בולי "אי- רופה" המופיעים בכל ארצות אי- רופה החברות באיגוד הדואר ה- אירופאי. לבולים ציור סמלי החוזר בשלושת הבולים. הערכים: 20, 30 ו-150 מיל.

תשובות

בעניין החלודה בבולים: חלודה אפשר להסיר במי מלח או בתמי- סת אקונומיקה במים. בשני המק- רים יש לנהוג זהירות מירבית כי בולים צבעוניים עלולים לדהות ולעתים נשחת גם הנייר. יש ל- נסות תחילה בבולים זולים.

מהי "החברה הג'רסית"

באי ג'רסי שבאיי התעלה, הו- פיעו ארבעה בולים במלאות מאה שנה ל"חברה הג'רסית". "החברה הג'רסית", המונה כיום כאלפיים חברים, נוסדה לפני מאה שנה בנטרה לאסוף ולשמור על שרי- דים ארכיאולוגיים וממצאים היס- טוריים באיי-התעלה.

הבולים שהופיעו לכבוד היו- בל, מתארים גביעי-כסף, חגורת זהב מתקופת הברונזה, חותם ה- מלך צ'ארלס השני ומטבעות ארד שהובאו למקום על-ידי פליטים מבריטניה בפלישת הרומאים ב- מאה הראשונה לפני הספירה.

בשנת 1956 הופיעו לראשונה בולים אחידים בכמה מארצות אירופה-המערבית החברות באי- גוד הדואר והתקשורת המערב- אירופי. הבולים שצוירם תיאר בנין בחקמתו המורכב מהאותיות E.U.R.O.P.A. שיקפו יפה את התקופה כשמערב-אירופה היתה בשיא שיקומה. בולים אלה הופיעו בבלגיה, גרמניה-המערבית, צרפת, איטליה, לוקסמבורג והולנד כש- רק הערך הנקוב ושם המדינה היו שונים לפי הארצות המנפי- קות.

הארצות הללו גם היו את ה- בסיס לשוק האירופי. מאז הלך וגדל מספר הארצות שהצטרפו לאיגוד הדואר המערב-אירופי ו- הנפיקו בולים עם ציור זהה, ש- הופיעו מדי שנה.

נושא זה נעשה אחד הנפוצים בקרב אספני-הבולים התמאטיים (לפי נושאים) כגון: יונה צחורה (סמל השלום) מעל לסרט בצורת האות הלטינית E. יונה צחורה במעופה המורכבת מ-19 יונים זעירות — כמספר הארצות ה- חברות באיגוד הדואר המערב- אירופי, עץ צומח עם ענפים מס- תעפים ועליהם 19 עלים, פרח מסוגן המורכב מ-22 עלים, גל- גלי שיניים המניעים את סמל איגוד הדואר המערב-אירופי, מפ- תת המורכב מסמל הדואר המע- רב-אירופי, שרשרת המורכבת מ- המלה אירופה.

איגוד הדואר המערב-אירופי עורך מדי שנה תחרות פתוחה לציירי בולים יוצאי ארצות ה- חברות באיגוד. השנה זכתה הצ- עתו של האמן הנורווגי ליפ פרימן אניסדל. הציור מתאר ה- שנה קרן דוורים מסוגנת, ש- שימשה במשך שנים רבות סמל משרדי הדואר בארצות שונות, נדרסה על עשרות בולי דואר ב-

פ ר פ ר א ו ת

המלכה ואליל פולינזי

באיי קוק הופיעו השבוע 7 בו- לים מיוחדים לכבוד יובל-הכסף של הוד מעלתה המלכה אליזבת השניה. כל הבולים מראים מט- בעות האיים שהוטבעו אשתקד לכבוד המלכה. הבול בערך של דולר פציפי אחד מראה, כשאר

הבולים, שני צידיו של המטבע המראה בצידו האחד את ראש המלכה ובצידו השני את טנגארווא, אילום של הפולינזים. אגב, ערכו הנקוב של כל בול הוא כערכו הנקוב של כל מטבע שהודפס על- גבי הבולים.

מבצע לשיפור הטיב והאמון

סינגפור מבקשת לשפר את טיב הסחורה והאמון בה, וכעזר למב- צע מיוחד זה שהוכרז עליו ב- מדינה, יבואו ארבעה בולים מיו- חדים. הבולים הודפסו בצורת "פוסטרים" (פלקטים) הקוראים "לשפץ כלכלי באמצעות שיפור הטיב והאמון".

גיברלטר לכבוד צירופה של בריטניה

גיברלטר הוציאה שני בולים מיוחדים לכבוד צירופה של ברי- טניה לשוק האירופי. שני הבולים זהים בציוור ומראים את דגלי תשע המדינות החברות בשוק.

בקוריאה — 111 בול

קוריאה הצפונית תנפיק השנה לא פחות מ-111 בולי דואר (!). 111 הבולים יופיעו ב-31 הנפקות, זאת אומרת שתהיינה כ-3 הופעות בולים בחודש. במנה הגדולה יש, כמובן, נושאים מנושאים שונים, לרבות החבר קים, 25 לרפובליקה הדמוקרטית, 25 לייסוד הצבא הקוריאני, קארל מארקס, 20 למל- חמת קוריאה, ייסוד המפלגה ה- קומוניסטית הקוריאנית במוסקבה, ועוד הרבה נושאים המונצחים ב- מדינות המערב זה שנים אחדות.

קטלוג לולייני לבולי חלל

בצרפת הופיעה המהדורה ה-13 של קטלוג "לולייני 1973" לבולי חלל. הקטלוג הוא אחד המושל- מים בנושא חלל וסוקר את כל ה- בולים המתייחסים בדרך כלשהי לנושא הנפוץ בבולאות-חלל. ה- קטלוג סוקר גם מיני מעטפות ש- הוכנו על-ידי יצרנים שונים ו- הוחתמו בתאריכים היסטוריים של טיסות-החלל למיניהן. הוצאת "לולייני" מוציאה גם אלבומים מיוחדים לחומר-בולאי בנושא ה- חלל.

מחיר הקטלוג 30 פרנק (6 דולר).

פינלנד לכבוד נשיאה

קיאסטי קאליו, הנשיא היוצא של פינלנד, עמד לצאת מעיר- הבירה הלסינקי, ב-19 לדצמבר 1940, היום האחרון בשירות מו- לדתו, אחרי שלושים שנות פעי- לות ציבורית. אולם, החגיגות לרגל הפרידה מן הנשיא הוותיק הופרעו בצורה טראגית. המעמסה הנפשית של המלחמה עם ברית- המועצות שברה את גופו ואת ליבו בסוף תקופת כהונתו, ש- נמשכה מאז 1937. הנשיא, ש- עמד לשוב לביתו הכפרי, מת משבץ ממש לפני שורות גדוד הכבוד שניצב במיסדר בתחנת- הרכבת של הלסינקי...

למלאות מאה להולדתו, ב-10 באפריל 1873, בעיריה אוליביס- קה, יוציא הדואר הפיני בול ה- נושא את דיוקנו של מי שהיה מנהיג האיכרים של פינלנד ו- נשיא המדינה.

25 לארגון הבריאות

במלאות 25 שנה לאירגון ה- בריאות העולמי יופיעו השנה בו- לים מיוחדים בכמה ארצות. חלקה של ישראל במבצע זה הוא בהד- פסת בולי-מדינות זרות... ה- מודפס הממשלתי הדפיס זה עתה בולים בנושא אירגון הבריאות לפי הזמנת טוגו (הציור של ה- אחים שמיר מתל-אביב).

בולים כאלה הופיעו בעוד כמה ארצות באפריקה וגם באוסטרליה.

קו תעופה סביב העולם יעבור בישראל

חברת "אייר פראנס" חנכה בימים אלה קו-תעופה המקיף למעשה את כדור-הארץ. בחלקו העובר בשמי ישראל אורכו 17,125 קילומטר. פתיחת קו זה נת-אפשרה עם הפעלתו של נתיב חלקי טוקיו-טהיטי-לימה, אשר יגשר בין קווי החברה במזרח הרחוק לבין אלה שבדרום אמריקה.

מטוסי "אייר פראנס" היוצאים מפאריס מגיעים עתה לטוקיו דרך הקוטב הצפוני, מוסקווא או לוד, וממנה באמצעות הנתיב החדש דרך טהיטי אל לימה וממנה אל מספר ארצות דרום-אמריקאיות או בחזרה אל פאריס.

אספני טיסות מיוחדות ימצאו עניין, בוודאי, במיני מעטפות שהוצאו ע"י יצרנים שונים בארץ ובחו"ל בקשר לפתיחת קו-התעופה החדש.

טייסות אבירות

הצרפתים מעריצי הנשים הוציאו לאחרונה בול דואר אויר המתאר את דמויותיהן של שתי נשים נערצות. שתיהן היו טייסות, מן החלוצות בענף זה במאה שלנו, שהעשירו עוד בחייהן את פרקי האגדה של "בעלי הכנף" הצרפתיים.

האחת היא הלן בושא, שמצאה את מותה בשנת 1934 בהתרסקות מטוס צבאי, והיא בת 26 בלבד. בכך נסתיימה פרשה זוהרת של טייסת. מעולה, אק-רובטית אווירית, בעלת תואר "אביר לגיון הכבוד" ועיטור "מיסדר האומה". זמן קצר לפני מותה שברה את השיא העולמי במהירות. בעיני בני ארצה גילמה את סגולות הצרפתיה הצעירה: ענווה, פשטות ו-גבורה.

הרימות האחרת היא מאריסה הילס, מפקדת טייסת הנשים, קצינת לגיון הכבוד וחברה פעילה במחתרת הצרפתית בימי מלחמת העולם השנייה. טיסותיה מפאריס לסייגון ולטוקיו עשו להן שם, כפי שתע-לוליה האקרוטיים עוררו התפעלות כלליות. בשנת 1946, בהתפוצצות מטוס צבאי, באה לקיצה קריירה צבאית מבריקה של אשת-אויר אמיצה.

ח.ל.

התאחדות אגודות הבולאים בישראל

ת.ד. 2896 תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques

Israéliennes

P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

באגודות

באגודת ראשון-לציון

ב-3.4.73 התקיימה האספה הכללית של האגודה ונבחר ועד חדש; נמסרה סקירה על פעולות האגודה בשנה החולפת, הטיפול בחוג הצעירים וכן על הדיונים בועד הפועל של ההתאחדות.

נמסר דו"ח כספי שאושר ע"י ועדת הביקורת. בוויכוח היתה השתתפות ערה של החברים והוצעו הצעות שונות לטיפולו של הוועד החדש:

- (1) לפנות לעיריית ראשון-לציון ולבקש תמיכה כספית, בעיקר לפעולה בחוג הצעירים.
  - (2) לברר האפשרות לקיום פגישות אחת לשבוע במקום פעמיים בחודש.
  - (3) לבוא בדברים עם המחלקה לתרבות במועצת הפועלים בדבר שינוי מקום המפגש שנעשה צר עם קליטת חברים חדשים באגודה.
  - (4) להעלות את המס החודשי.
- לועד נבחרו: ש. שלמוני יו"ר, ש. קרנר מזכיר, מ. סנדר גזבר, לוי חבר ועד.
- לועדת הביקורת: א. שפיר, מ. בן-צבי, א. פובונוק.

מספק בולים חדשים מכל

העולם נושאים וארצות

מוריס ולנטין

רחוב יבנה 6, תל-אביב, טלפון 611149

הסתדרות העובדים הלאומית

בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז:

תל-אביב,

רחוב ביכורי העתים 23, טלפון 250221

- בחירה חופשית של הרופאים
- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אזרח במולדת
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטוריום מרכזי בירושלים

הרשם בתור חבר קופת חולים

לאומית והבטח את בריאותך

איספו בולי דואר ישראל

השרות הבולאי

ירושלים, תל-אביב, יפו, חיפה, טבריה,
נהריה, קרית-שמונה, עפולה, נתניה,
רחובות, אשקלון, באר-שבע, אילת,
נ.ת. לוד.

הבא לביתך תחביב
אמיתי — היה מנוי
בשירות הבולאי